

NL

NL

NL

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 13.8.2008
COM(2008) 503 definitief

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD, HET EUROPEES
PARLEMENT, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET
COMITÉ VAN DE REGIO'S**

**Eindbeoordelingsverslag over de raamstrategie en het communautaire actieprogramma
in verband met de communautaire strategie inzake de gelijkheid van mannen en
vrouwen (2001-2006)**

{SEC(2008) 2365}

1. INLEIDING

De communautaire strategie inzake de gelijkheid van mannen en vrouwen is in 2000 goedgekeurd¹ en in 2001 is een communautair programma² vastgesteld ter ondersteuning van de uitvoering van de raamstrategie. Overeenkomstig artikel 12 van de beschikking betreffende het programma heeft de Commissie in 2004 aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's een tussentijds beoordelingsverslag³ voorgelegd. Dit artikel voorzagt ook in de overlegging van een eindbeoordelingsverslag over de raamstrategie en het programma, dat in dit document en de bijlage daarvan is opgenomen.

2. VERWEZENLIJKING VAN DE DOELSTELLINGEN VAN HET ACTIEPROGRAMMA EN DE RAAMSTRATEGIE

De communautaire raamstrategie inzake de gelijkheid van mannen en vrouwen (2001-2006) is door de Commissie in juni 2000 goedgekeurd. Zij beoogde de vaststelling van één gecoördineerd actiekader voor alle activiteiten van de Commissie op dit gebied. In deze strategie zijn vijf prioritaire doelstellingen vastgesteld: bevordering van de gelijkheid van mannen en vrouwen in het economische leven, bevordering van gelijke deelname en vertegenwoordiging, bevordering van gelijke toegang tot en het volledig genieten van sociale rechten voor mannen en vrouwen, bevordering van de gelijkheid van mannen en vrouwen in het burgerlijke leven en bevordering van het doorbreken van rollenpatronen en stereotypen.

De raamstrategie moest haar doelstellingen bereiken dankzij de gecoördineerde inzet van verscheidene communautaire instrumenten, waaronder de wetgeving, de financiële programma's en de dialoog met de sociale partners en het maatschappelijk middenveld. De gelijkheidsdoelstellingen moesten worden geïntegreerd in de andere beleidsgebieden: werkgelegenheid, sociale inclusie, onderwijs en opleiding, vrijheid en justitie, wetenschap en onderzoek, en ontwikkelingssamenwerking. Specifieke acties beoogden ook de verbetering van de situatie van vrouwen en mannen in sectoren die een direct effect hebben op vrouwen en mannen.

De in de raamstrategie bij wijze van voorbeeld vermelde acties moesten ten uitvoer worden gelegd door de Commissie, de lidstaten en de organisaties die werkzaam zijn op het gebied van de gelijkheid van vrouwen en mannen.

Het communautaire actieprogramma is vastgesteld om de tenuitvoerlegging van de raamstrategie te ondersteunen door horizontale en coördinatieacties. Het heeft de verwezenlijking van de doelstellingen van de raamstrategie van 2001 tot 2006 ondersteund voor een totaal bedrag van 61 742 241 euro, verdeeld tussen de drie actiedelen. Deel 3, dat betrekking had op de samenwerking tussen de actoren, heeft het grootste gedeelte van de begroting opgeslorpt (45%), gevolgd door deel 1 betreffende de bewustmaking van de communautaire dimensie van de gelijkheid (38%) en deel 2, dat de analyseactiviteiten omvatte (16% van de begroting).

¹ COM(2000) 335 definitief.

² Beschikking 2001/51/EG.

³ SEC(2004) 1047.

De financieringen in het kader van **deel 1** hebben het mogelijk gemaakt transnationale bewustmakingsacties in verband met prioritaire thema's van de raamstrategie uit te voeren ter bevordering van een beter begrip van de gelijkheidsdoelstellingen.

Over de gehele periode zijn initiatiefnemers en intermediairs op het gebied van het gelijkheidsbeleid bij 57 transnationale bewustmakingspartnerschappen betrokken. Tijdens tweemaal per jaar door de lidstaten in samenwerking met het voorzitterschap van de Raad georganiseerde conferenties zijn verscheidene prioritaire thema's van de raamstrategie besproken: de loonkloof tussen vrouwen en mannen, de rol van vrouwen in het besluitvormingsproces, de rol van mannen bij de bevordering van de gelijkheid, het geweld tegen vrouwen. De conferenties hebben bijgedragen tot een betere kennis van de waarden waarop het gelijkheidsbeleid stoelt en de voornaamste actoren bewust gemaakt van het belang van de gelijkheid van vrouwen en mannen.

Deel 2 had betrekking op de uitvoering van statistische werkzaamheden om de methoden te verbeteren en vergelijkbare gegevens op Europees niveau op het gebied van de gelijkheid van vrouwen en mannen beschikbaar te stellen. Er is een gegevensbank opgericht om de situatie van vrouwen op het gebied van de besluitvorming in kaart te brengen en om op Europees niveau indicatoren vast te stellen over het aandeel van de vrouwen die in de politiek en in het bedrijfsleven hoge functies bekleden. De analyses en nieuwe gegevens zijn tegemoetgekomen aan de behoeften van de Commissie doordat zij hebben bijgedragen aan de verbetering van de kennis over de loonkloof, de ondervertegenwoordiging van vrouwen op besluitvormingsposten, de combinatie van beroep en privéleven en de beschikbaarheid van kinderopvangstructuren. De nieuwe gegevens hebben de politieke werkzaamheden en voorstellen van de Commissie onderbouwd en hebben aldus het nut daarvan aangetoond. Al deze werkzaamheden hebben het mogelijk gemaakt de kennis over prioritaire thema's van de raamstrategie uit te breiden. De publicatie van de analyses en de verslagen heeft meer zichtbaarheid gegeven aan het gelijkheidsbeleid.

De in het kader van **deel 3** gefinancierde oproepen tot het indienen van voorstellen waren gericht tot niet-gouvernementele organisaties, de sociale partners op Europees niveau en transnationale netwerken van regionale of lokale autoriteiten. Over de gehele periode zijn 87 partnerschappen voor transnationale uitwisselingen gefinancierd. Een positief effect van deze acties was dat zij een grotere bekendheid hebben gegeven aan het gelijkheidsbeleid en het maatschappelijk middenveld en de andere partners ertoe hebben aangezet om meer aandacht te besteden aan gelijkheidsthema's. Hun bijdrage aan het gelijkheidsbeleid was echter minder concreet en zichtbaar dan bij de twee andere delen van het programma.

Het programma heeft de **kandidaat-lidstaten** en de toetredende landen ook in staat gesteld deel te nemen aan acties om hen vertrouwd te maken met de communautaire beleidsmaatregelen en werkmethoden op het gebied van de gelijkheid van vrouwen en mannen. Er zijn in de tien kandidaat-lidstaten, Kroatië en Turkije bewustmakingsacties in verband met het acquis communautaire georganiseerd in de vorm van conferenties, seminars en opleidingen op het gebied van de gelijkheidswetgeving. Deze acties, waaraan overheidsinstanties, politieke actoren, sociale partners en ngo's hebben deelgenomen, hadden tot doel deze landen voor te bereiden op de onderhandelingen in het kader van hun toetreding tot de Unie.

Het programma heeft in het algemeen de doelstellingen van de raamstrategie op doeltreffende wijze ondersteund. De acties ter ondersteuning van de verschillende doelstellingen zijn

uitgevoerd in aanvulling op de andere vermelde financiële instrumenten om de doelstellingen van de raamstrategie te bereiken.

Op het gebied van de **werkgelegenheid** hebben de werkzaamheden van de deskundigen bijgedragen tot de versterking van de communautaire dimensie van het gelijkheidsbeleid in het nationale beleid door de analyse van de nationale werkgelegenheidsplannen en de beschikbaarheid van statistieken. De communautaire financieringen (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, Europees Sociaal Fonds en het Equal-initiatief) vormden een essentieel instrument voor de uitvoering van de Lissabonstrategie en hebben op complementaire wijze bijgedragen aan de verwezenlijking van de doelstellingen die in 2000 door de Europese Raad zijn vastgesteld.

De raamstrategie heeft ook duidelijk bijgedragen tot de **bevordering van gelijke deelname en vertegenwoordiging** op communautair niveau. De Commissie heeft de deelname van vrouwen aan de besluitvorming ondersteund door de aandacht te vestigen op het democratische tekort dat wordt gevormd door de onevenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen in het economische, sociale en politieke besluitvormingsproces. De kennis ter zake is verbeterd dankzij de communautaire gegevensbank en de transnationale uitwisselingen over de obstakels waarmee vrouwen worden geconfronteerd als zij hoge posten willen bereiken. Sommige acties hebben ertoe bijgedragen dat actoren die traditioneel weinig belangstelling voor de gelijkheidsdoelstellingen vertoonden zich voor de bevordering daarvan zijn gaan inzetten en dat met name de positie van vrouwen in de onderzoeksector is versterkt.

De gevoerde acties ter **bevordering van de toegang tot en de volledige uitoefening van de sociale rechten** hebben het mogelijk gemaakt de verwezenlijking van de gelijkheidsdoelstellingen op het gebied van de open coördinatiemethode in verband met de sociale bescherming en de sociale inclusie te begeleiden, met name door de werkzaamheden van de deskundigen. Om de gelijkheidsdoelstellingen in de wereld te ondersteunen, zijn de institutionele en operationele capaciteiten op het gebied van de bevordering van de vrouwenrechten in de ontwikkelingshulp versterkt.

Er zijn verscheidene initiatieven genomen op het gebied van de **gelijkheid in het burgerlijke leven**. Een groep van deskundigen, gespecialiseerd in juridische kwesties in verband met werkgelegenheid, sociale zaken en gelijkheid van vrouwen en mannen, heeft de toepassing van de wetgeving en de juridische ontwikkelingen op nationaal en communautair niveau geanalyseerd. Andere acties hadden betrekking op ngo's die seksueel geweld en mensenhandel bestrijden. Bovendien hebben het Europees Fonds voor vluchtelingen en de acties ter voorbereiding van de integratie van onderdanen van derde landen de gelijkheid van vrouwen en mannen bevorderd. Sommige programma's hadden betrekking op de politieke en justitiële samenwerking en hebben bijgedragen tot de bestrijding van de handel in en de seksuele uitbuiting van kinderen.

De bestrijding van **vrouwelijke en mannelijke stereotypen** is ook ondersteund door acties met betrekking tot de rol van vrouwen en mannen in de samenleving. De onderwijs- en opleidingsprogramma's hebben de bestrijding van stereotypen bevorderd en hebben vrouwen aangemoedigd om zich meer op wetenschappelijke en technische carrières te richten. In het kader van de follow-up van de onderwijs- en opleidingsstelsels in Europa, met name het streven naar meer vrouwen in wetenschappelijke studierichtingen, wordt aandacht besteed aan de segregatie tussen mannen en vrouwen in het onderwijs.

De raamstrategie en het programma hebben in sterke mate bijgedragen tot de verbetering van de **governance** op Europees niveau. De samenwerking tussen de nationale actoren is versterkt door de oprichting van de groep van hoge functionarissen van de lidstaten belast met de integratie van het gelijkheidsbeleid en de groep op hoog niveau voor de integratie van de gelijkheid van vrouwen en mannen in de structuurfondsen. De dialoog met de sociale partners op Europees niveau heeft geleid tot de vaststelling van een actiekader voor de bevordering van de gelijkheid van vrouwen en mannen. Het maatschappelijk middenveld en de ngo's hebben steun gekregen om hun rol op het gebied van de gelijkheid van vrouwen en mannen te consolideren. De uitvoering van de strategie is gemonitord door de interne structuren van de Commissie: de groep van commissarissen "Grondrechten, bestrijding van discriminatie en gelijke kansen" en de interdepartementale groep voor de gelijkheid van vrouwen en mannen.

3. CONCLUSIES

De doelstellingen van de raamstrategie waren ambitieus, omdat zij vereisten dat in alle beleidsmaatregelen van de Unie rekening werd gehouden met de gelijkheidsbeginselen. De vijf voor de structurering van het communautaire actiekader vastgestelde beleidsgebieden vielen samen met de voornaamste uitdagingen waaraan het hoofd moest worden geboden om de gelijkheidsdoelstellingen te ondersteunen. Met dit algemene kader heeft de Commissie de voorwaarden geschapen voor een gecoördineerde toepassing van de verschillende instrumenten. De structuurfondsen waren een beslissend financieel instrument om ervoor te zorgen dat met de gelijkheid van vrouwen en mannen rekening werd gehouden in de beleidsmaatregelen van de lidstaten. Doelgerichte communautaire acties hebben de doeltreffendheid van de gelijkheidswetgeving versterkt en de institutionele actoren en het maatschappelijk middenveld ondersteund om de gelijkheid op alle gebieden doeltreffend te bevorderen.

Het programma heeft zijn meerwaarde aangetoond door zijn vermogen om de verwezenlijking van de gelijkheidsdoelstellingen te ondersteunen en de coördinatiemechanismen en de governance op Europees niveau te versterken. De maatregelen die de bevordering van de waarden hebben ondersteund en hebben bijgedragen tot een beter begrip van de vraagstukken in verband met de gelijkheid van vrouwen en mannen zijn zeer nuttig voor het communautaire optreden.

Ondanks deze positieve balans blijven nog grote ongelijkheden tussen vrouwen en mannen bestaan. Om het hoofd te bieden aan deze uitdagingen heeft de Commissie in maart 2006 een routekaart voor de gelijkheid van vrouwen en mannen goedgekeurd⁴. Deze beoogt de bestrijding van de ongelijkheden tussen vrouwen en mannen op zes prioritaire gebieden. Om haar verbintenissen concreter gestalte te geven stelt de Commissie een overzicht op van de onder haar bevoegdheid vallende acties op de verschillende gebieden alsook van de looptijd daarvan, en versterkt zij de governance- en monitoringmechanismen. De financieringen ter bevordering van de gelijkheid in het kader van het nieuwe programma Progress (2007-2013)⁵ zullen het mogelijk maken de Commissie te ondersteunen bij de uitvoering van de acties van de routekaart. Door de oude programma's in één programma te bundelen zorgt Progress er ook voor dat in al zijn activiteiten beter rekening wordt gehouden met de gelijkheid van vrouwen en mannen.

⁴ COM(2006) 92 definitief.

⁵ Besluit 1672/2006/EG.

Op het gebied van de gelijkheid van vrouwen en mannen moet nog het hoofd worden geboden aan talrijke uitdagingen die het engagement van alle partners vereisen. De Commissie heeft zich ertoe verbonden haar actiekader te versterken en heeft de andere partners opgeroepen om hun rol te vervullen. De sociale partners op Europees niveau hebben zich ertoe verbonden om hun actiekader voor gelijkheid ten uitvoer te leggen. Het maatschappelijk middenveld en de ngo's zijn ook vastbesloten om alles in het werk te stellen om de ongelijkheden tussen vrouwen en mannen op te heffen. De verantwoordelijkheid om vooruitgang te boeken op het gebied van de gelijkheid van vrouwen en mannen ligt ook bij de lidstaten. De Europese Raad heeft in maart 2006 een krachtige politieke boodschap aan de staatshoofden en regeringsleiders gericht door het vaststellen van de prioriteiten van het gelijkheidsbeleid in het Europees pact voor gelijkheid.